

TELEMEDICIN - ETISKE ASPEKTER

AARHUS UNIVERSITETSHOSPITAL SKEJBY 26.6. 2012

ETIK

Teleskejby

- Gravide
 - Tidlig vandafgang
 - Forgiftning
- Hjertepatienter
 - Hjertesvigt

Telemedicin som

- Hjemmemonitorering (hospital – patient)
 - præhospital
 - intra-/interhospital

Telemedicin

betyder, at man med kommunikation af video, billeder, lyd, og måleresultater kan inddrage eksperter i diagnostik og behandling, der hvor patienten befinder sig, selvom eksperterne ikke fysisk er til stede. (*National strategi for digitalisering af sundhedsvæsenet*)

Tid-, sted- og rumuafhængige digitalt understøttede sundhedsydelser, leveret over afstand, med potentiale til at skabe målbar sundhedsmæssig gevinst eller værdi. (*Regionernes telemedicinstrategi*)

Synsvinkler på telemedicin

Praktisk-pragmatisk

- Fordele i forhold til afstand, indlæggelse, ressourcer

Patientrolle

- Patient Empowerment

”fokus på processer, hvor igennem mennesker forbedrer deres evne til at skabe, overskue, kontrollere og håndtere deres ressourcer”.

(Regionernes strategi for patient empowerment)

- Patient ”communities” vha. sociale medier

(Regionernes strategi for telemedicin)

- Patient-uddannelse

”grundig oplæring og instruktion af patienten og eventuelle pårørende ved en fagperson med indblik i patientens muligheder og forudsætninger. Undervisning må omfatte både den tilgrundliggende tilstand og de elektroniske hjælpemidler”.

Synsvinkler på telemedicin

- Vision for et nyt sundhedsvæsen

”En vision, der illustrerer, hvad vi har opnået, når vi har it-understøttet patient empowerment:

En tilfreds, tryk og involveret patient i det hele sundhedsvæsen

Et sundhedsvæsen, der samarbejder med patienter og pårørende og ser dem som aktive og ligeværdige partnere og derigennem opnår effektiv drift med høj sikkerhed og kvalitet”

(Regionernes strategi for patient empowerment).

Etik i sundhedsvæsenet

- › Lægeetik (DADL's Etiske regler)
- › Videnskabsetik (Komitésystemet)
- › Etisk Råd
- › Klinisk etik
- › Sundhedsloven

Lægeforeningens etiske regler

Stk. 2 Reglerne skal sikre, at patienters rettigheder altid forsvares, og at lægen altid fremstår som fri og uafhængig forsvarer af disse over for samfundet.

Stk. 3 Reglerne skal sikre, at lægestanden fremstår som en fri og uafhængig lægestand, hvis integritet også bygger på respekt og de regler, lægestanden selv har opstillet.

§ 1. Sundhedsvæsenet har til formål at fremme befolkningens sundhed samt at forebygge og behandle sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning for den enkelte.

§ 2. Loven fastsætter kravene til sundhedsvæsenet med henblik på at sikre respekt for det enkelte menneske, dets integritet og selvbestemmelse og at opfylde behovet for

1) let og lige adgang til sundhedsvæsenet,

ETIK som

- Praksis: konkret handling
 - alle har kompetence
- 'Fag': analyse, argumentation
 - etikere har kompetence
 - deskriptiv - normativ

Etikkens grundlag:

BÆNKEN

Liv: "Du har ikke givet lyd fra dig i 19 år! Hvordan tror du, jeg har haft det?"

Kaj: "Jeg kan ikke have et barn, for helvede!"

Liv: "Jeg var alene som 14-årig ved min mors begravelse. Ikke engang dér, var du der!"

Kaj: "Jeg kan ikke være far for nogen, så fat det dog!"

Etikkens grundlag:

- Interdependens
- Du har indflydelse på andres liv
- Ansvar som fact

(K.E. Løgstrup: *Den etiske fordring*. 1956. 2010)

Etikkens kontekster:

- Personlig
- Professionel
- Virksomheds-
- Politisk
- Global

Etisk grundspørgsmål:

Hvordan skal jeg **handle**?

Hvad du vil, at andre skal gøre mod dig,
skal du gøre mod dem.

Den gyldne regel

Etiske principper (grundnormer)

- Respekt for personer
 - Autonomi (selvbestemmelse)
 - Værd(ighed)
- Beneficence (gøre godt)/ Non-Maleficence (ikke skade)
- Retfærdighed

(Frit efter T. Beauchamp & J. Childress:

Principles of Biomedical Ethics. 6th Ed. Oxford University Press 2009)

§ 1. Sundhedsvæsenet har til formål at fremme befolkningens sundhed samt at forebygge og behandle sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning for den enkelte. [Beneficence/ Non-maleficence]

§ 2. Loven fastsætter kravene til sundhedsvæsenet med henblik på at sikre respekt for det enkelte menneske, dets integritet og selvbestemmelse og at opfylde behovet for [Respekt for autonomi]

1) let og lige adgang til sundhedsvæsenet,

[Retfærdighed]

Etisk grundspørgsmål:

Hvilken **person** vil jeg være?

Aristoteles (384-322):

Etik handler om **dyder** og det gode liv

Vi er ikke enige om, hvad det gode liv er

Hvad gør vi så?

Vi kan kvantificere:
Fx cost-utility/ QALY

Sundhedsvæsenet skal producere
maksimal livskvalitet

Eller:

Sundhedsvæsenet skal bidrage med
forudsætninger for individuelle livsprojekter

Etiske spørgsmål til telemedicin

1. Praktisk

- Klar fordel at overvågning sker i hjemmet
 - Forudsætning: teknikken er tilforladelig
 - Forudsætning: patienten kan håndtere teknikken
- Retfærdighedsproblem:
Bliver den ikke-itkompetente patient forfordelt?

2. Patientrollen

Paternalisme → autonomi (informeret samtykke)

Autonomi → empowerment?

Udviskning af **rettigheder** og **ansvar**?

”Patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle vil bidrage med forskellige kulturelle opfattelser, som farver perspektiverne på konkrete sygdomme og behandlingsforløb”.
(*Regionernes strategi for patient empowerment*)

Kultur-relativisme?

3. Sundhedsvæsenet

”Samarbejde med patienter og pårørende som aktive og ligeværdige partnere og derigennem opnå effektiv drift med høj sikkerhed og kvalitet” (*Regionernes strategi for patient empowerment*)

”Sikre respekt for det enkelte menneske, dets integritet og selvbestemmelse” (*Sundhedsloven*)

Forplumres forskellen mellem

- **Politisk** etik (patienter er ligeværdige borgere)
- **Professionel** etik (patienter og behandlere er ikke lige) ?

Konklusion

Drop visionerne!

Koncentrér jer om det pragmatiske!

Hvis I vil vide
mere:
sa@teo.au.dk

